

Gasthuis.

De oudst bekende kerkvisitatie die in Urmond plaatsvond dateert van het jaar 1400.

Kerkvisitaties werden destijds gehouden om binnen parochies misbruiken op te sporen en deze te verhelpen. Overal moest de drost, leden van de ridderschap, de schout, schepenen en kerkmeesters opgeroepen en gehoord worden over de pastoors en kapelaans, over hun leer en leven, hun ambtsbediening en hun verhouding tot de kerkorde.

In het "verslag" van de kerkvisitatie van 1400 staat o.a. opgemerkt dat Urmond, naast een kerk, een St.Nicolaas-altaar, een kosterij ook een "hospitale" oftewel een gasthuis bezat.

Er bestonden eertijds in onze parochie 2 soorten armen: de huisarmen en de H.Geest-armen. De huisarmen waren leden van de parochie die hun voedsel ontvingen van de gemeente, de gemeenschap. Hun bezittingen werden beheerd door de armenmeester.

H.Geest-armen waren behoeftige mensen die van elders kwamen, op doortocht waren en dus geen deel uitmaakten van de parochiegemeenschap. Het waren dus vreemdelingen, reizigers. Om deze mensen te voeden en te herbergen was bij de kerk een gasthuis gebouwd. Dit gasthuis werd bestuurd door een gasthuismeester of armenmeester, die de gasten moest verzorgen. Aan deze gasthuizen verleende de geestelijkheid haar steun en bescherming.

Het gasthuis van Urmond heeft vermoedelijk gelegen op de plaats waar in 1612 het Schippershuis is gebouwd. Dit vermoeden is gebaseerd op het feit dat naast de voorgevel van genoemd Schippershuis het logo, het fronton van het gasthuis te zien is.

Het fronton, daterend uit 1570, voorstellende de H.Geest in de gedaante van een witte duif, met het onderschrift: *Au Saint*Esprit*1570* zat waarschijnlijk in de gevel boven de ingang van het gasthuis. De bisschop en de pauselijke legaat hadden het visitatierecht over deze instellingen, die bij voorkeur genoemd werden: de tafel van de H.Geest.

Het beheer van de tafel van de H.Geest was door kerkelijke voorschriften geregeld.

Urmond had een binnenhaven en vele mensen van elders kwamen er naar toe, in de hoop er een broodwinning te vinden. De Urmondenaren waren dus

vertrouwd met vreemden van buiten. Vandaar het motief om er een gasthuis op te richten.

De inkomsten van het gasthuis bestonden uit vrijwillige giften, schenkingen en het instellen van stichtingen, alsmede uit de opbrengst van kerkcollecten.

Deze collecte werd gehouden op doordeweekse feestdagen.

De gewone collecte voor de kerk werd alleen op zondag gehouden.

De armenmeester verzorgde deze collecte.

Het armenbestuur had een eigen houten collecte - schaal. Dit was een houten bakje, aan een lange steel. Voor de opening aan de bovenkant van het bakje zat recht op een plankje met opschrift "Voor de Armen". Zoals gezegd vond deze collecte plaats op doordeweekse feestdagen. In 1570 waren er 44 doordeweekse feestdagen. In 1708 nog 37.

Uit de archieven blijkt dat in 1954 voor het laatst door het R.K. Armbestuur van de parochie van de H. Martinus ondersteuning is verleend.

Op 12 april 1957 schrijft pastoor Boost op het laatste registratieformulier: Geen cent meer aanwezig.

Harry Meulenberg

Secretaris UMS.

